

Jäin vielä kylään yöksi, sillä ilma oli sateinen. Seuraava päivä oli sunnuntai ja menin silloin kirkkoon. Kaikki kävi siellä venäjäksi, yksin saarnakin tapahtui sillä kielellä. Arvelin, monikohan sen ymmärtää. — — —

Jätin Vitelen. Päivä oli kaunis. Tulin Kontuun rajalle. Siellä tapasin Konnun kirkkoherran, joka oli venäläinen, mutta jonkun verran osasi karjalaa.

Päästyäni Manssilaan, ensimmäiseen kylään Suomen puolella, tunsin olevani omalla kamaralla.

Kun kävin vain pappiloissa, eivät liene voineet epäillä valtiolliseksi propagandanpitäjäksi tai kiihoittajaksi, ja sillä tavalla sain tutustua osaan rajantakaisen Karjalan silloista vaikutusvaltaista virkakuntaa. Valitettavasti en löytänyt heissä paljoa oman heimonsa tuntoa enkä myötämielisyyttä oman heimonsa asialle ja sen kielelle. Venäläissyntyisistä papeista sitä ei voinut odottaakaan, mutta olihan siellä karjalaissyntyisiäkin, jotka puhuivat melkein selvää suomenkieltä. Mutta yhtä penseitä ja passiivisia hekin olivat omalle heimolleen, asialleen ja kielelleen. Kaikki he toimivat enemmän tai vähemmän aktiivisesti sen suuren koncion palve-

luksessa, jonka tarkoituksena oli rajantakaisen Karjalan venäläistyttäminen. Mutta senmielisiä, kuten jo olen sanonut, olivat siihen aikaan melkein kaikki Suomenkin ortodoksisten seurakuntain papit: Tällaisia oli Salmissa Sotikov, jolla kannatti Salmin kirkosta suomenkieliset jumalanpalveluskirjatkin halkovajaan. Senmielisiä olivat Solovjev ja Krohin, Salmin kihlakunnan kansakoulujen kreikanuskon tarkastajat; samanlaisia lähetettiin venäläistyttämisaajan loppupuolella suoraan Venäjältä, vastenmielisiä, ynseitä, luhuja ummikkoryssiä Karjalan heimoa venäläistyttämään — uskonnon varjolla!

Nyt on Suomessa paljon Karjalan pakolaisia ja heillä toimii pappeina omia pakolaispappeja. On toivottavaa, että Karjalan pakolaispapit enempää kuin Suomessa vakinaisesti olevat kreikanuskon papit eivät varomattomilla puheillaan vahingoita uskontoaan ja nostata Suomen kansan luonnollisia kansallisia tunteita itseään ja asiaansa vastaan. Siihen ei ole varaa Karjalan heimolla. Venäläistyttämisaajan muistot ovat siksi mustat ja raskaat, että niitä on kavahdettava jokaisen. Asia ei ole autettavissa vihanpurkauksilla.

Kuollut heimoystävä.

Huhtik. 26 p:nä kuoli Viipurissa tohtori, entinen seminaarinjohtaja *Volter Rihtniemi* 77 v. ikäisenä. Tohtori Rihtniemi (ent-Högman) oli syntynyt Haukiputaalla, toimi oppikoulun opettajana Raumalla, Oulussa, Porvoossa ja Tampereella, oli oppikoulun ja seminaarin johtajana sekä kansak. tarkastajana Raumalla, kunnes v. 1900 nimitettiin Kajaanin seminaarin johtajaksi, josta täysin palvelleena erosi 1926. Tohtori Rihtniemi oli innokas itenäisyysmies, jonka johdosta sai olla jonkin aikaa venäläisen sortovallan pidättämänäkin. Hän otti innolla osaa vapaussotaan toimien Kajaanin seudun ja Pohjois-Savon sotilastointien johdossa. Vienen Karjalan kynnyksellä asuen hän hartaana heimoystävänä vaikutti Vienen Karjalan vapaustaisteluihin ollen niihin kuuluvien etappien johtajana Kajaaniassa.

Vieraiden kansallisuuksien vaino.

Kerrotaan, että Valko-Venäjällä, sen pääkaupungissa Minskissä ja muualla tämän »autonomian» alueella on kaikki kansankieliset lehdet lakkautettu tai muutettu venäjänkieliseksi.

Alueella tapahtuneet valkoruteenilaisten kolhoositalonpoikien kapinat ovat aiheuttaneet ankaria puhdistustoimenpiteitä.

Keski-Aasian kansalliset tasavallat muutetaan myös venäjänkieliseksi.

Isänmaa.

On suurta ja mieltä liikuttavaa kuulua maailman suureen kokonaisuuteen, kuulla sen äänet ja aikaansaannokset lehdistön, jokapäiväisen kanssakäynnin, taloudellisen ja henkisen vuorovaikutuksen, radion sekä lukemattomien muiden välineiden avulla, tuottaa sanomatonta turvallisuuden tuntoa kuulua maailman suureen sivistyskansojen veljestöön ja antaa voimaa tehdä työtä tämän yhteisyyden hyväksi. Mutta inhimillisesti vielä liikuttavampaa on kuulla omaa rakasta äitien ja isien kieltä, nähdä ympärillään ihmiset samoin ajatuksin ja tuntein, samoin isiltä perityin tavoin työskentelevän oman itsensä, yhteiskuntansa ja oman maansa hyväksi, sekä tietää heidän kerran olevan valmiit samoin uhrauksin ja innostuksin puolustamaan omaa isänmaataan. Meidän sydämemme on niin pieni — päättyy eräs isänmaa-aiheinen romaanimme kehoittaessaan kantamaan ylistystä Jumalalle kaikesta hänen antamastaan hyvästä — »meidän ahtaat sielumme eivät ylety koko hänen ihanaa maailmaansa käsittämään», ja sen vuoksi hän »on siitä erottanut osan isänmaaksemme, ja antanut sille oman koti-kielen ja sen honkiin puhaltanut oman henkemme humun».

I. H.